

STORTINGET

Representantforslag 125 S

(2018–2019)

fra stortingsrepresentantene Sandra Borch, Heidi Greni, Ole André Myhrvold,
Geir Pollestad og Marit Knutsdatter Strand

Dokument 8:125 S (2018–2019)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sandra Borch, Heidi Greni, Ole André Myhrvold, Geir Pollestad og Marit Knutsdatter Strand om en mer effektiv rovdyrforvaltning

Til Stortinget

Bakgrunn

De siste årene har rovdyr skapt store utfordringer for veldig mange næringsaktører, særlig innen beitenæringen og reindriftsnæringen.

Flere har de siste årene opplevd store tap til rovdyr og opplever at systemet rundt skadefelling går treigt og er lite effektivt. Når man ser på tap til fredet rovvilt, ser man at størstedelen av det dokumenterte tapet skjer i beiteprioriterte områder – dette på tross av at rovviltforliket sier at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder. Mattilsynet konstaterer i rapporten «Oppsummering av beitesesongen 2018 og utsikter for kommende sesong» at det er brudd på forskriftsteksten om at

«det ikke skal være rovdyr som representerer skadepotensiale i prioriterte beiteområder».

Mattilsynet konkluderer med at det er stor risiko for tap av beitedyr til rovdyr i en rekke fylker og kommuner for beitesesongen 2019, dette i all hovedsak i beiteprioriterte områder.

Stortingets rovviltforlik fra 2004 og 2011 bygget på en todelt målsetting. Det skal sikres bærekraftige bestander av de store rovviltartene samtidig som det skal legges til rette for en fortsatt aktiv og allsidig bruk av ut-

marksressursene og levende lokalsamfunn. Siste ledd innebærer at det må føres en rovviltpolitikk som reduserer rovviltskadene, demper konflikter og motvirker utrygghet for dem som er mest berørt.

Forliket legger til rette for en tydelig soneinndeling og at uttak av rovdyr i prioriterte beiteområder skal skje raskt og effektivt. Størstedelen av tapet skjer i dag likevel i beiteprioriterte områder.

Rovviltforliket legger opp til årlig lisensjakt som hovedvirkemiddel for regulering av bestanden av bjørn og jerv. Etter seks års erfaring med rovdyrforliket er det klart at man ikke har vært i stand til å gjennomføre lisensjakt på en slik måte at de kvotene som har vært fastsatt, kunne tas ut. Mattilsynet påpeker i rapporten at rovviltforlikets punkt 2.2.4 omhandler uttak av restkvote som ikke er felt under lisensjakt. Mattilsynet påpeker at dette ikke er en vurderingssak, men en pålagt oppgave som skal gjennomføres.

Det viser seg videre at enkelte forhold ved bestandsmålene er svært problematiske. Som eksempel kan nevnes bestanden av bjørn. Bestandsestimat fra Rovdata viser at antall årlige bjørneynglinger i Norge ligger stabilt rundt seks, mens bestandsmålet ligger på 13. Imidlertid ser man at bjørnebestanden har økt med rundt 10 pst. bare det siste året, og bestandsestimatet viser for 2018 at en ligger på 7,7 årlige bjørneynglinger, tilsvarende 8 bjørnekull.

Dagens bestand, som bare er på halvparten av bestandsmålet, innebærer store tap for beitenæringa i berørte områder, og da særlig i Hedmark, Nord-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark. Det vil følgelig være svært krevende, for ikke å si umulig, for beitenæringa å tilpasse seg vekst i bjørnebestanden til 13 årlige ynglinger. Rovviltforlikets punkt 1.1 er knyttet til innrapportering av rovvilt som gjør skade. Her konstateres det, iføl-

ge Mattilsynets rapport, brudd ved DNA-analysene, spesielt for bjørn. Analysene tar for lang tid, slik at resultatene ikke får praktisk nytte for vurdering av uttak.

Sommeren 2018 ble det gitt skadefellingstillatelser for flere bjørner i regionen. Både i Meråker, Gauldalen/Selbu/Tydal og på Fosen ble fellingstillatelsene forlenget flere ganger. Man hadde en pågående skadesituasjon fra tidlig sommer til sen høst, uten at man fikk tatt ut skadegjørerne. Mattilsynet konkluderer med at dette viser at skadefellingen ikke er effektiv nok.

Et annet eksempel gjelder jerveforvaltningen. Lisensperioden for jakt på jerv er fra 10. september til 15. februar. Denne lisensfelling har over flere år vært mislykket i den forstand at man ikke har vært i stand til å ta ut de fastsatte kvotene. Antallet jerv som felles av lisensjegere, ligger i dag på under halvparten av fastsatt lisenskvote. Mørketida gjør at det er spesielt krevende å få til effektiv lisensfelling i Troms og Finnmark. I andre deler av landet er det selve terrenget som skaper utfordringer for jakta. Etter rovdyrforliket i 2004, hvor Stortinget fastsatte et mål om 39 årlige ynglinger, har jervebestanden i samtlige år ligget over bestandsmålet. Dette har ført til tapene av husdyr og tamrein til jerv i disse årene har vært større enn det Stortinget har forutsatt.

Manglende uttak av jerv har ført til større behov for skadefelling, men når det gjelder roviltforlikets punkt 2.2.1 om godt skolerte fellingslag, mener Mattilsynet at skadefellingen ikke utføres så raskt at den sikrer dyrevelferden godt nok.

Den samiske reindrifta er sterkt berørt av gjeldende roviltpolitikk. Her opplever reindrifta et krysspess fra flere roviltarter: bjørn, jerv, gaupe og kongeørn. I flere områder i Troms og Nordland har det gått så langt at det er et åpent spørsmål om tamreinnæringa kan overleve. Det er kritisk også for den sørsamiske og lulesamiske reindriftskulturen.

Stortinget vedtok et nytt bestandsmål for ulv i mai 2016. Fram til da hadde man et bestandsmål på tre årlige ulvekull i helnorske revir innenfor forvaltningsområdet for ulv (ulvesonen). Det nye bestandsmålet ble på 4–6 årlige ulvekull (ynglinger) i Norge og i grenserevir, hvor minst tre kull skulle være født i helnorske revir. Ynglinger utenfor ulvesonen skulle medregnes, og ulvekull i norsk-svenske grenserevir skulle regnes med, men kun med en faktor på 0,5.

I både 2016, 2017 og 2018 ble det konstatert at bestandsmålet for ulv var overskredet, og roviltnemndene fattet vedtak om lisensuttak av ulv.

Det helhetlige bildet som avtegner seg, er at roviltforvaltningen i dag i for liten grad tar hensyn til berørte

lokalsamfunn og næringsutøvere, noe som skaper særlig store utfordringer for beitenæringen og reindriftsnæringen.

For å klare å følge opp intensjonene i roviltforliket om en todelt målsetting og uttak av rovdyr i prioriterte beiteområder, er det nødvendig med tiltak for å kunne ta ut rovdyr som gjør skade, raskt og effektivt.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen utvide uttaket av jerv i reinbeiteområdene før kalving dersom kvotene på jerv i regionen ikke er tatt ut under den ordinære lisensjakten.
2. Stortinget ber regjeringen etablere en stående fellingstillatelse på jerv i beiteprioriterte områder.
3. Stortinget ber regjeringen om å innføre stående fellingstillatelse for ulv som går inn i beiteprioriterte områder og i områder med samisk tamreindrift.
4. Stortinget ber regjeringen endre roviltforskriften slik at den i situasjoner der det er dokumentert et større skadeomfang over flere år i samme område, gir en generell åpning i hele landet for at det tillates felling av kongeørn forut for skade og uten at det foreligger en akutt skadesituasjon, så fremt det foreligger fare for større skade. Slike tillatelser skal kunne knyttes til et bestemt område og tidspunkt uten krav til identifisering av skadegjørende individ.
5. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å endre reglene for skadefelling av stort rovilt, slik at fellingslagene kan ta i bruk de samme metodene som brukes av Statens naturoppsyn.
6. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om en stående fellingstillatelse i beitesesongen for rovdyr innenfor rovdyrsikre beitegjerd og på innmarksbeite.
7. Stortinget ber regjeringen innføre en stående fellingstillatelse for gaupe i beiteprioriterte områder.
8. Stortinget ber regjeringen innføre en stående fellingstillatelse for skadefelling av bjørn i beiteprioriterte områder.
9. Ved skadefelling av bjørn og jerv skal tillatelse om å bruke tiltak som helikopter, drone, løs, på drevet halsende hund og tilsvarende behandles uten opphold.

10. april 2019

Sandra Borch
Geir Pollestad

Heidi Greni

Ole André Myhrvold
Marit Knutsdatter Strand